

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ТЕРНОПІЛЬСЬКА АКАДЕМІЯ НАРОДНОГО ГОСПОДАРСТВА
ІНСТИТУТ ОБЛІКУ І АУДИТУ

Методичні вказівки для проведення практичних (семінарських)
занять з курсу “Основи аудиту” для студентів спеціальності 7.050106
– “Облік і аудит” всіх форм навчання

Усі цитати, цифровий
Фактичний матеріал і
бібліографічні дані пер
ревірені, написання
одиниць відповідає
стандартам

Автори: _____
Я.В.Мех

І.В.Данилюк

С.І.Саченко

Поз. (за планом академії)

Вимогам, які ставляться
до навчально-методичної
літератури, відповідає.
До друку і в світ дозволяю

Проректор _____
О.С.Олексюк
“ ” _____ 2002р.

Затверджено на засіданні
кафедри аудиту
протокол №5 від 19 грудня
2001 р.

Зав.кафедри _____
З.В.Гуцайлюк

Методичні вказівки до практичних занять з курсу " Основи аудиту " для студентів спеціальності 7.050106 - " Облік і аудит ".
/Упорядники: Я.В.Мех, І.В.Данилюк, С.І.Саченко. Тернопіль: ТАНГ, 2002.- 61 с.

Упорядники : Мех Ярослав Васильович, к.е.н., професор
Данилюк Ірина Вадимівна, к.е.н., доцент
Саченко Світлана Іванівна, викладач

Відповідальний за випуск: д.е.н., професор Гуцайлюк З.В.

З приходом до ринкової економіки й утвердженням різних форм власності, зокрема приватної, набирають розвитку госпрозрахункові органи фінансового контролю, серед них чільне місце посідає аудит. Аудит - обов'язковий атрибут ринкової економіки будь-якої країни. В його основі лежить взаємна зацікавленість держави, адміністрації підприємств і їх власників. Відповідно виникає потреба освоєння теорії, методики та практики аудиту.

Основною метою курсу "Основи аудиту" є ознайомлення студентів з теоретичними основами аудиту, його історичним розвитком, нормативно-правовим забезпеченням, принципами, методами аудиту, документацією аудиторської діяльності.

Особливу увагу звернуто на фактори, що визначають національні особливості аудиту.

Дані методичні вказівки містять обширний інформаційний матеріал, зокрема програму курсу, плани практичних (семінарських) занять, завдання, які виносяться на практичні заняття, завдання для самостійної домашньої роботи, для письмового опитування протягом 15-20 хвилин, тестові опитування, завдання для модульного контролю матеріалу вивченої теми курсу, теми рефератів - які на власний розсуд викладач розподіляє між студентами, методичні рекомендації та завдання для виконання контрольних робіт студентами заочної форми навчання, перелік питань для підготовки до іспиту.

Поряд з тим, методичні вказівки передбачають написання директорських контрольних робіт, розрахованих на 35-40 хвилин, в яких необхідно повністю розкрити суть і значення конкретного пройденого матеріалу (для студентів денної форми навчання).

Пропоновані методичні вказівки містять також цілий комплекс "навчальних ситуацій", які необхідно вирішити як під контролем викладача так і самостійно по всіх пройдених темах курсу - "Основи аудиту".

З М І С Т

ПРОГРАМА КУРСУ " ОСНОВИ АУДИТУ "
Календарно - тематичний план з курсу "Основи аудиту".....

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ).....

Тема 1. Суть, види та завдання аудиту.....
Тема 2. Управління і регулювання аудитором.....
Тема 3. Класифікаційні вимоги до аудиторів.
Правила професійної етики аудиторів в Україні
Основні принципи аудиту.....
Тема 4. Підготовчий етап аудиторської перевірки.....
Тема 5. Планування аудиту.....
Тема 6. Процедури аудиту.....
Тема 7. Завершення аудиторської перевірки і оформлення її результатів.....

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ.....
Тема 1.Суть, види та завдання аудиту.....
Тема 2. Управління і регулювання аудитором.....
Тема 3. Класифікаційні вимоги до аудиторів в Україні.
Правила професійної етики аудиторів в Україні
Основні принципи аудиту.....
Тема 4. Підготовчий етап аудиторської перевірки.....
Тема 5. Планування аудиту.....
Тема 6. Процедури аудиту.....
Тема 7. Завершення аудиторської перевірки і оформлення її результатів.....

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ.....

ПЕРЕЛІК ТЕМ РЕФЕРАТІВ.....

ЗАВДАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ.....
Розподіл завдань для виконання контрольних робіт студентами заочної форми навчання.....

МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТАМИ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ.....

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІСПИТУ.....
ДОДАТКИ.....

ЛІТЕРАТУРА.....

ПРОГРАМА КУРСУ " ОСНОВИ АУДИТУ "

Календарно-тематичний план з курсу " Основи аудиту ".

№ п/п	Т е м а	Денна форма навчання			Заочна форма навчання	
		Лекції Год.	Практичні Год	Інд.роб. Год	Лекції Год	Семінар. Год.
1.	Суть, види та завдання аудиту	4	4	2	2	1
2.	Управління і регулювання аудитом	6	6	4	3	2
3.	Класифікаційні вимоги до аудиторів. Кодекс професійної етики аудиторів в Україні. Основні принципи аудиту.	2	2	2	2	1
4.	Підготовчий етап аудиторської перевірки	5	5	2	3	2
5.	Планування аудиту	6	6	3	3	1
6.	Процедури аудиту	6	6	3	3	2
7.	Завершення аудиторської перевірки і оформлення її результатів	4	4	2	2	1
ВСЬОГО		33	33	18	18	10

Тема 1. Суть, види та завдання аудиту

Аудит у системі господарського контролю. Економічна суть та об'єктивна необхідність аудиту в умовах ринку. Мета та завдання проведення аудиту. Предмет, об'єкти і суб'єкти аудиту. Види аудиту: зовнішній і внутрішній аудит; обов'язковий і необов'язковий аудит (приватний, ініціативний) аудит; аудит за призначенням: аудит фінансової звітності, аудит на відповідність встановленим вимогам, аудит господарської діяльності (управлінський, перманентний, оперативний); підтверджуючий аудит, системно-орієнтований; аудит, який орієнтується на ризик. Історичний розвиток аудиту та його становлення в Україні .Відмінності аудиту від ревізії фінансово-господарської діяльності.

Тема 2. Управління і регулювання аудитом.

Управління і регулювання аудиторської діяльності. Основний зміст Закону України "Про аудиторську діяльність". Організаційно-правові форми підприємницької діяльності в аудиті. Порядок створення аудиторських фірм. Сертифікація в аудиторській діяльності. Регламентація аудиту у міжнародному масштабі. Міжнародні нормативи аудиту, суть, загальна характеристика. Національні нормативи аудиту, суть, класифікація, характеристика. Внутрішньофірмові нормативи аудиту.

Тема 3. Класифікаційні вимоги до професії аудитора.

Кодекс професійної етики аудиторів в Україні.

Основні принципи аудиту.

Основний зміст загальноприйнятих кваліфікаційних вимог до професії аудитора. Основні принципи аудитора і вимоги до нього. Чесність, об'єктивність, конфіденційність, професійна поведінка. Професійні норми, планування аудиту, аудиторські докази, доцільність вибору методик та техніки аудиту, визначення критеріїв суттєвості (матеріальності) і достовірності; дотримання методик оцінки ризиків та вибіркової перевірки даних; аналіз інформації та формування висновків; відповідальність за складений висновок; дотримання порядку документального оформлення; взаємодія аудиторів, обґрунтування використання результатів роботи іншого аудитора або експерта; повне інформування клієнта; контроль якості роботи аудитора.

Тема 4. Підготовчий етап аудиторської перевірки.

Основні етапи аудиторської перевірки. Пошук клієнтів аудиторськими фірмами. Порядок регулювання стосунків між аудиторською фірмою і клієнтом. Зміст договору на проведення аудиту та аудиторське обслуговування. Оцінка вартості аудиторських послуг.

Тема 5. Планування аудиту.

Визначення стратегії аудиторської перевірки. Планування аудиту. Складання загального плану і програми аудиту. Поняття і оцінка матеріальності в аудиті. Помилка та шахрайство, аудиторський ризик та

його оцінка. Структура і оцінка ефективності системи внутрішнього контролю.

Тема 6. Процедури аудиту.

Метод і методичні прийоми в аудиті. Методи документальної перевірки. Методи фактичної перевірки. Аналітичні процедури в аудиті. Вибіркова перевірка. Використання результатів роботи внутрішнього аудитора і експерта при проведенні аудиту. Контроль якості роботи аудиторів. Аудиторські докази та їх види. Методи (прийоми) отримання аудиторських доказів. Документування аудиту. Робочі документи аудитора. Аудит у комп'ютерному середовищі.

Тема 7. Завершення аудиторської перевірки і оформлення її результатів.

Узагальнення та оцінка аудитором результатів аудиторської перевірки. Оформлення результатів аудиторської перевірки. Зміст і структура аудиторського висновку. Види аудиторських висновків. Аудиторські висновки спеціального призначення. Звіт аудитора керівництву господарюючого суб'єкта.

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ

Тема 1. Суть, види та завдання аудиту.

В результаті вивчення даної теми студенти повинні знати структуру і зміст курсу, вміти знаходити зв'язок між темами курсу та іншими економічними дисциплінами, вміти висловлювати власну думку з приводу необхідності виникнення аудиту, визначити місце аудиту в системі господарського контролю.

Семінарське заняття 1.

1. Аудит у системі господарського контролю.
 2. Економічна суть та об'єктивна необхідність аудиту в умовах ринку.
 3. Мета і завдання аудиту.
 4. Історичний розвиток аудиту та його становлення в Україні.
 5. Відмінності аудиту від ревізії фінансово-господарської діяльності.
- Тестове опитування.

Семінарське заняття 2.

1. Предмет аудиту.
 2. Об'єкти аудиту та їх класифікація.
 3. Суб'єкти аудиту.
- Тестове опитування.

При підготовці до занять слід використовувати наступні нормативні документи:

- *Закон України "Про аудиторську діяльність" від 22 квітня 1993 року із змінами і доповненнями.*

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ І САМОСТІЙНОГО КОНТРОЛЮ

1. Що таке аудит і аудиторська діяльність?
2. Як поділяється аудит за об'єктами?
3. Охарактеризуйте зовнішній аудит.
4. Дайте порівняльну характеристику внутрішнього і зовнішнього аудиту.
5. Які суттєві переваги приватного аудиту від обов'язкового?
6. В чому полягає завдання проведення аудиту?
7. Що є метою проведення аудиту?
8. Предмет аудиту і його об'єкти дослідження - що спільного і яка різниця між ними.

9. Розкрийте поняття об'єкту аудиту.
10. Чим обумовлена економічна суть і об'єктивна необхідність виникнення аудиту в Україні?
11. Наведіть і охарактеризуйте подібні і відмінні ознаки аудиту і ревізії.

ПРОБЛЕМНІ СИТУАЦІЇ:

1. Виділіть найсуттєвіші проблеми становлення аудиту в Україні.
2. Складіть хронологічну таблицю розвитку аудиту в Україні, використовуючи нормативні документи держави та громадських організацій: Аудиторської палати України та спілки аудиторів України, підручники різних науковців.
3. Проаналізуйте визначення поняття аудит в спеціальній літературі:
 1. Закон України "Про аудиторську діяльність";
 2. Алборов Р.А. Аудит в организациях промышленности, торговле и АПК.М.: " Дело и сервис", 1998. - 463 с.
 3. Барышников Н.П. Организация и методика проведения общего аудита. М.:Филин, 1998.-521с.
 4. Білуха М.Т. Курс аудиту. - К.: Вища школа: Знання, 1998.-573с.
 5. Давидов Г.М. Аудит. - К.: Знання, 2001 - 263 с.

РЕФЕРАТИВНІ ВИСТУПИ:

1. Економічна суть та об'єктивна необхідність аудиту в умовах переходу економіки України до ринку.
2. Аудит - форма фінансово-господарського контролю.
3. Роль і значення аудиту в умовах ринку.
4. Проблеми становлення та перспективи розвитку аудиту в Україні.
5. Класифікація аудиту.
6. Історичний розвиток аудиту та його становлення в Україні.
7. Відмінності аудиту від інших систем контролю: бухгалтерського обліку, ревізії і перевірок ДПА.

Література.

1. Закон України "Про аудиторську діяльність" від 22 квітня 1993р.
1. Андреев В.Д. Практический аудит. - М.:Экономика, 1994, с.5-26.
2. Білуха М. Форми фінансово-господарського контролю // Бухгалтерський облік і аудит - 1995.- №7. - с.14-21.

3. Білуха М.Т. Аудит у бізнесі. - Дніпропетровськ : Преском, 1994.- с.3-31.
4. Білуха М.Т. Курс аудиту. Підручник.- К.: Вища школа. - Знання,1998.- с.3-87.
5. Валуєв Б.І. Предмет і метод аудиторської діяльності // Бухгалтерський облік і аудит. -1994. - №2. - с.21-26.
6. Аудит и ревизия. - Справ. Пос. - А.Л.Бавдей, И.Н.Белый и др. - мн.: "Мисан", 1994. -с.5-19.
7. Кулаковська Л.П. Основи аудиту. Курс лекцій. - Ж.:ЖІТІ, 2000.- с.5-88.

Тема 2.Управління і регулювання аудитом.

В процесі вивчення даної теми студенти повинні усвідомити необхідність створення міжнародних нормативів аудиту, дати їх детальну характеристику, вказати особливості кожного міжнародного нормативу. Особливу увагу треба зосередити на національних нормативах аудиту і Законі України " Про аудиторську діяльність".

Семінарське заняття 1.

1. Закон України "Про аудиторську діяльність", як правова основа аудиту:
 - а)загальні положення закону;
 - б)сертифікація аудиторської діяльності в Україні;
 - в)аудиторська палата України, процес її створення, повноваження, завдання;
 - г)професійна громадська організація аудиторів України (САУ);
 - д)права, обов'язки і відповідальність аудиторів і аудиторських фірм;
 - е)обов'язки господарюючих суб'єктів при проведенні аудиту.

2. Критична оцінка Закону " Про аудиторську діяльність", пропозиції щодо його удосконалення..

Тестове опитування.

Семінарське заняття 2.

1. Загальна характеристика суті правового забезпечення аудиту.
2. Загальна характеристика чинних міжнародних нормативів аудиту.
3. Регламентація аудиту у міжнародному масштабі.
4. Основна суть міжнародних нормативів методологічного змісту.

Тестове опитування.

Семінарське заняття 3.

1. Основна суть національних нормативів аудиту.

2. Класифікація національних нормативів аудиту.
 3. Внутрішньофірмові нормативи аудиту.
- Тестове опитування.

При підготовці до занять слід використовувати наступні нормативні документи:

- Закон України "Про аудиторську діяльність" від 22 квітня 1993 року;
- Статут Аудиторської Палати України, прийнятий Засіданням Аудиторської Палати України 28 жовтня 1993 року;
- Статут Співки аудиторів України, прийнятий з'їздом аудиторів України 14 лютого 1992 року (Протокол №1);
- Національні нормативи аудиту, введені в дію в 1999 році.

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ І САМОСТІЙНОГО КОНТРОЛЮ.

1. Яке призначення стандартів і нормативів аудиту?
2. Основна суть закону України "Про аудиторську діяльність";
3. Які Вам відомі кваліфікаційні сертифікати?
4. Хто може бути аудитором України?
5. Який порядок отримання свідоцтва на право здійснення аудиторської діяльності?
6. Що таке Співка аудиторів, які її функції?
7. Перерахуйте обов'язки аудиторів і аудиторських фірм.
8. Внутрішньофірмові нормативи аудиту - в чому полягає їхня суть?
9. Хто може бути клієнтом аудиторських фірм?
10. Які вимоги ставляться до аудиту на рівні міжнародної практики?
11. Наведіть основні нормативи Аудиторської палати України;
12. Дайте коротку характеристику вимогам до якості аудиту передбачених національними нормативами.

ПРОБЛЕМНІ СИТУАЦІЇ.

1. Зробіть порівняльну характеристику Закону "Про аудиторську діяльність" і Закону "Про державно-ревізійну службу".
2. Під час приватизації заводу "Сатурн" всі працівники отримали акції. Через деякий час директор звільнився з роботи, однак акції що належать йому не продав, Протягом певного періоду часу колишній директор здав іспит на сертифікат аудитора, створив аудиторську фірму

"Фінаудит", і його запросили провести аудиторську перевірку фінансово-господарської діяльності ВАТ "Сатурн".

Обгрунтуйте дії керівництва аудиторської фірми. Чи існують нормативно-законодавчі обмеження при виконанні даного виду аудиту?

3. Один з працівників аудиторської фірми "Орієнтир ЛТД" проводить перевірку бухгалтерської звітності ВАТ "Монтаж".

Він є власником однієї акції даного ВАТ.

Оцініть ситуацію з точки зору законодавства.

4. Вашого знайомого спіткала невдача: йому не вдалося скласти іспит на отримання сертифікату аудитора.

Чи доведеться йому забути свою мрію стати аудитором?

5. Дайте коротку характеристику вимогам якості аудиторських послуг, передбачених національними нормативами.

РЕФЕРАТИВНІ ВИСТУПИ:

1. Правові основи регулювання аудиторської діяльності.
2. Основний зміст і значення Міжнародних нормативів аудиту.
3. Основний зміст і значення національних нормативів аудиту.
4. Регламентація аудиту в міжнародному масштабі
5. Сертифікація в аудиторській діяльності.
6. Організаційно-правові форми підприємницької діяльності в аудиті.

Література.

1. Андреев В.Д. Практический аудит. - М.: Экономика, 1994.- с.20-26.
2. Аренс Э.А., Дж.К.Лоббек Аудит. - М.: Финансы и статистика, 1995.- с.25-28.
3. Білуха М.Т. Курс аудиту. Підручник. -К.: Вища школа.-Знання,1998.- с.92-110.
4. Додж Рой. Краткое руководство по стандартам и нормам аудита.- М.Финансы и статистика .-1992.
5. Кулаковська Л.П. Основи аудиту. Курс лекцій. -Ж.: ЖІТІ, 2000.-с.103-131.
6. Кузьминский А.Н. Аудит. Практическое пособие. - К.: Учетинформ,1996.- с.13-14.
7. Закон України "Про аудиторську діяльність" // Діло.-1993.- №47. -с.8-9.
7. Національні нормативи аудиту. -К.: 1999.
8. Международные нормативы аудита. -К.: 1993.

9. Международные нормативы аудита и сопутствующих работ. -К.: 1993.
10. Нормативи аудиту // Бухоблік і аудит. - 1996. - № 1,2,3..
11. Статут Аудиторської Палати України, прийнятий Засіданням Аудиторської Палати України 28 жовтня 1993р
13. Статут Спілки аудиторів України, прийнятий з'їздом аудиторів України 14 лютого 1992р.(Протокол №1)

Тема 3. Класифікаційні вимоги до професії аудитора.

Кодекс професійної етики аудиторів України.

Основні принципи аудиту.

В процесі вивчення даної теми студенти повинні вільно володіти і визначати правила, які ставляться перед аудитором України, а також визначати їх критичну оцінку і пропозиції щодо удосконалення. На самостійне опрацювання взяти Кодекс професійної етики аудиторів України.

Семінарське заняття 1.

1. Основний зміст загальноприйнятих кваліфікаційних вимог до професії аудитора.
2. Діючі кваліфікаційні вимоги до аудиторів України. Їх критична оцінка і пропозиції щодо удосконалення.
3. Типові принципи і правила професійної етики аудиторів.
4. Вимоги до аудиту.
Тестове опитування.

При підготовці до занять слід використовувати наступні нормативні документи:

- Закон України "Про аудиторську діяльність" від 22 квітня 1993 року;
- Кодекс професійної етики аудиторів України ,введений в дію в 1999 році.
- Національні нормативи аудиту.

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ І САМОСТІЙНОГО КОНТРОЛЮ.

1. В яких документах передбачається відповідальність аудитора?
2. В чому полягає і що забезпечує високу престижність професії аудитора?

3. Охарактеризуйте чинний порядок кваліфікації аудиторів України.
4. У чому полягають загальні вимоги до аудитора-професіонала?
5. Наведіть основні принципи професійної етики аудиторів.
6. Перелічіть методологічні принципи аудиту.
7. Якими нормативними документами регламентуються основні принципи аудиту.
8. Яких принципів на Вашу думку повинні дотримуватися співробітники аудиторських фірм?

ПРОБЛЕМНІ СИТУАЦІЇ

1. Як ви розумієте принципи:
 - а) незалежність;
 - б) об'єктивність;
 - в) доброзичливість;
 - г) конфіденційність інформації;
 - д) компетентність аудитора;
 - е) доцільність вибору методики і техніки аудиту.
2. Аудиторська фірма, де ви працюєте, повинна провести перевірку телевізійної компанії, Ваша дружина працює в тій компанії менеджером по збуту.
Чи має право ваша фірма погодитись на дану пропозицію?
3. Аудитор фірми "Авіс-Аудит", що здійснював перевірку АТ"Крок", в минулому році надав інформацію про результати перевірки аудитору фірми "Авіс-Аудит", що здійснює перевірку акціонерного товариства в цьому році без згоди на це клієнта.
Вимагається: Пояснити, чи порушується принципи професійної етики, Якщо так, то які саме?

РЕФЕРАТИВНІ ВИСТУПИ:

1. Правила професійної етики аудиторів.
2. Основний зміст загальноприйнятих вимог до професії аудитора.
3. Основні принципи аудиту.
4. Методологічні принципи.
5. Етичні принципи

Література.

1. Андреев В.Д. Практический аудит. - М.: Экономика, 1994.-с.15-20.

2. Глух В.М. Аудитор не виловлює, а консультує і допомагає клієнтам// Галицькі контракти. - 1993. - №14. -с.10.
3. Готлиб М. Роль и обязанности аудитора в США // Бухгалтерский учет.- 1993. № 12. -с.13-17.
4. Кодекс професійної етики аудиторів України. -К.: 1999.
5. Закон України "Про аудиторську діяльність" // Діло. - 1993.-№47.с.8-9; Голос України.-1993. -№ 99. -с.8-9.
6. Правила профессиональной этики аудиторов Швеции // Контроллинг. - 1992. - №2. -с.60-72.
7. Стуков С.А. Этика аудитора // Бухгалтерский учет . - 1995. - №8.-с.47-50

Тема 4. Підготовчий етап аудиторської перевірки.

Аудиторська програма розробляється з моменту конкретизації загального плану аудиту відповідно до ННА "Договір на проведення аудиту" №4.В аудиторську програму також вносяться перелік об'єктів аудиту за його напрямками, термінами проведення. Отож, студенти під час вивчення даної теми повинні навчитись складати ряд документів, які необхідні для проведення аудиту.

Семінарське заняття 1.

1. Загальна характеристика етапів аудиторської перевірки.
 2. Пошук клієнтів.
 3. Поняття про лист-зобов'язання аудитора перед клієнтом, його застосування в міжнародній практиці.
- Тестове опитування

Семінарське заняття 2.

1. Порядок регулювання взаємовідносин між аудитором і клієнтом.
 2. Зміст договору на проведення аудиту.
- Тестове опитування

Семінарське заняття 3.

1. Аудиторське обслуговування.
 2. Оцінка вартості аудиторських послуг.
- Тестове опитування

При підготовці до занять слід використовувати наступні нормативні документи:

- Закон України "Про аудиторську діяльність" від 22 квітня 1993 року;
- Норматив 1. Вимоги національних нормативів аудиту;
- Норматив 2. Основні вимоги до аудиту;
- Норматив 3. Мета та загальні принципи аудиту фінансової звітності;
- Норматив 4. Договір на проведення аудиту.
- Норматив 5. Контроль якості аудиторських послуг.
- Норматив 8. Перевірка дотримання підприємствами вимог законодавчих та нормативно-правових актів України.

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ І САМОСТІЙНОГО КОНТРОЛЮ

1. Які Ви знаєте етапи аудиторської перевірки? Охарактеризуйте їх.
2. Які основні питання ставляться перед аудитором в листі з проханням про проведення аудиту?
3. В яких випадках, перш ніж дати згоду на проведення аудиту, аудитор проводить обстеження клієнта?
4. Яким документом оформляються результати обстеження?
5. Які положення бажано уточнити аудитором в листі-відповіді при згоді на проведення аудиту?
6. Які особливості договору на проведення аудиторських послуг?
7. Які обов'язкові розділи договору на проведення аудиту?
8. Як за договором визначається відповідальність сторін?
9. Які форми оплати праці аудитора?
10. Що слід врахувати аудитором в розділі договору "Особливі умови"?

ПРОБЛЕМНІ СИТУАЦІЇ

1. Під час проведення обов'язкової аудиторської перевірки, аудитор не знайшов суттєвих порушень у звітності клієнта. На заключному етапі аудиту, під час приватної розмови з одним із співробітників компанії, аудитор отримав інформацію щодо випадків розкрадання з цеху обробки дорогоцінних металів.
Проаналізуйте ситуацію, обґрунтуйте дії аудитора.
2. ВАТ "Техсервіс" розірвало договір з аудитором, що перевіряв їх вже 2 роки.

Адміністрація ВАТ "Техсервіс" виявила бажання співпрацювати з іншим аудитором.

Оцініть ситуацію. Дайте пояснення.

3. Аудит підприємства "Альфа" проводить група аудиторів. Один з аудиторів знайомий генерального директора підприємства "Альфа". Чи має місце порушення в даному випадку?

4. Фірма "Контролінг ЛТД" у грудні 2000 року звернулась до АФ з пропозицією укласти договір на предмет відновлення аналітичного обліку за 2000 рік. Договір було укладено, розрахунок по оплаті проведений в грудні 2000 року. В лютому 2001 року фірма "Контролінг ЛТД" звернулась повторно до АФ з пропозицією про укладення договору на предмет підтвердження достовірності бухгалтерської звітності за 2000 рік.

Вимагається: Встановити, чи має право АФ прийняти дану пропозицію.

5. До якого виду аудиторської діяльності відносяться наступні роботи:

- 1.Перевірка і підтвердження бухгалтерської звітності;
- 2.Аналіз діяльності підприємства;
- 3.Консультації з питань оподаткування.

РЕФЕРАТИВНІ ВИСТУПИ:

1. Основні етапи організації і проведення аудиторських перевірок.
2. Порядок регулювання взаємовідносин між аудиторською фірмою і клієнтом.
3. Аудиторське обслуговування та оцінка вартості послуг.

Література.

1. Андреев В.Д. Практический аудит. - М.: Экономика, 1994. -с.47-98.
2. Закон України "Про аудиторську діяльність" //Діло.-№ 47.-1993.- с.8-9.
3. Національні нормативи аудиту // Бухоблік і аудит. -1996. - №1,2,3.
4. Труш В. Планування стадії і процедури аудиту // Бух.облік і аудит.- 1994. -№8. -с.13-16.
5. Кулаковська Л.П. Основи аудиту. Курс лекцій. - Ж.:ЖІТІ, 2000.-с.14 183.

Тема 5. Планування аудиту.

Найважливішим методологічним принципом аудиту є планування. Планування аудиту повинно здійснюватись на підставі національних нормативів аудиту. Планування аудиторської діяльності здійснюється з метою надання ефективних економічних послуг у визначений проміжок часу, зосередження уваги аудитора на найважливіших напрямках аудиту, та виявлення проблем, які слід перевірити ретельніше. Планування аудиту пов'язане з визначенням його цілей і задач, відповідальності і обов'язків аудиторів.

Практичне заняття 1.

1. Визначення стратегії аудиторської перевірки.
 2. Планування аудиту.
 3. Складання загального плану.
 4. Програма аудиторської перевірки.
- Тестове опитування

Практичне заняття 2.

1. Поняття про обман та помилку.
 2. Оцінка матеріальності в аудиті.
 3. Вплив величини помилки на визначення аудиторського ризику.
 4. Взаємозв'язок матеріальності (суттєвості) аудиторського ризику.
 5. Аудиторський ризик, та його складові.
- Тестове опитування

Практичне заняття 3.

1. Структура і оцінка ефективності внутрішнього контролю.
 2. Оцінка системи обліку і внутрішнього контролю.
 3. Складові системи внутрішнього контролю.
- Тестове опитування.

При підготовці до занять слід використовувати наступні нормативні документи:

- Закон України "Про аудиторську діяльність" від 22 квітня 1993 року;
- Норматив 7. Помилки і шахрайство.
- Норматив 9. Планування аудиту.
- Норматив 11. Суттєвість та її взаємозв'язок з ризиком аудиторської перевірки.
- Норматив 12. Оцінка системи внутрішнього контролю.

- * *Норматив 17. Вибіркова перевірка.*
- *Норматив 32. Оцінка властивого ризику і ризику невідповідності внутрішнього контролю, їх вплив на незалежні процедур аудиторської перевірки.*

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ І САМОСТІЙНОГО КОНТРОЛЮ

1. Що є метою планування аудиторської перевірки?
2. Наведіть основні завдання планування
3. В чому полягає суть планування аудиту?
4. Які джерела інформації використовують для попереднього планування аудиту?
5. Яка інформація повинна бути відображена в загальному плані проведення аудиту?
6. Наведіть типи підготовки програми аудиту.
7. Які з типів підготовки програми Ви вважаєте найбільш ефективним для використання?
8. Поняття помилку та шахрайство.
9. Оцінка матеріальності в аудиті.
10. Вплив величини помилки на визначення аудиторського ризику.
11. Взаємозв'язок матеріальності(суттєвості) і аудиторського ризику.
12. Сформулюйте мету внутрішнього контролю.
13. Охарактеризуйте структуру системи внутрішнього контролю та дайте її оцінку.
14. Чим відрізняється системи внутрішнього адміністративного контролю від бухгалтерського контролю?

ПРОБЛЕМНІ СИТУАЦІЇ

1. Аудитори оцінили, що власний ризик, та ризик контролю на підприємстві становить 0,75. Який ризик не виявлення помилок вони спланували, якщо бажаний ризик дорівнює 0,15?
2. На підприємстві ризик системи обліку і системи внутрішнього контролю становить - 0,68, ризик не виявлення помилок аудитором - 0,25, власний ризик аудитора - 0,02.
Визначити величину аудиторського ризику.
3. Під час перевірки аудитор виявив наявність незаконних виплат. Чи буде таке порушення визнане суттєвим?

4. Перевіряючи правильність і обґрунтованість нарахування та видачі заробітної плати аудитор виявив, що при відомостях на видачу зарплати були відсутні деякі табеля виходу робітників на роботу.
Про що свідчить ця ситуація?
5. Перерахувати всі можливі процедури, які застосовує аудитор у процесі аудиторської перевірки.
6. Укладено договір між аудиторською фірмою та акціонерним товариством на проведення аудиту з метою підтвердження даних бухгалтерської звітності. Підприємство займається наданням автотранспортних послуг. Згідно з договором аудиторська перевірка має бути проведена з 15.01 по 30.02.
 1. Визначити можливі обставини, за яких строк проведення аудиторської перевірки може бути змінено (продовжено, перенесено).
 2. Скласти план роботи аудитора, обов'язково відобразивши етап отримання попередньої інформації про клієнта, всі етапи аудиторської перевірки, етап складання звіту та висновку аудитора

РЕФЕРАТИВНІ ВИСТУПИ:

1. Планування аудиторської перевірки.
2. Оцінка системи внутрішнього контролю.
3. Поняття та оцінка матеріальності.
4. Аудиторський ризик.

Література.

1. Андреев В.Д. Практический аудит. - М.: Экономика, 1994. - с.47-98.
2. Труш В. Планування стадії і процедура аудиту // Бух.облік і аудит.- 1994.-№8. - с.13-16.
3. Кулаковська Л.П. Основи аудиту. Курс лекцій. - Ж.: ЖІТІ, 2000. - с.194-341.
4. Камышов П.И. Знакомьтесь: аудит (организация и методика проверок), -М.:1993.
5. Щадилова С.Н. Бухгалтеру о внутреннем аудите. - М.: АО "ДИС", Ю 1995. - с.144.
6. Закон України "Про аудиторську діяльність" // Діло. - №47.- 1993.- с.8-9.
7. Національні нормативи аудиту. - К.: 1999.

Тема 6. Процедури аудиту.

Аудит представляє собою сукупність дій аудитора. Такі дії аудитора називаються аудиторськими процедурами. Виконання процедур аудиту дає впевненість у тому, що робота буде виконана в повному обсязі незалежно від розмірів підприємства і виду його діяльності.

Практичне заняття 1.

1. Методи і методичні прийоми в аудиті.
 2. Методи документальної перевірки.
 3. Методи фактичної перевірки
- Тестове опитування.

Практичне заняття 2.

1. Аналітичні процедури в аудиті.
 2. Вибіркова перевірка.
 3. Використання результатів роботи внутрішнього аудитора.
 4. Залучення до аудиторських послуг експерта при проведенні аудиту.
 5. Контроль якості роботи аудиторів.
- Тестове опитування

Практичне заняття 3.

1. Аудиторські докази.
 2. Методи отримання аудиторських доказів.
 3. Документування аудиту.
 4. Робочі документи аудитора.
 5. Аудит у комп'ютерному середовищі
- Тестове опитування.

При підготовці до занять слід використовувати наступні нормативні акти:

- *Норматив 6. Документальне оформлення аудиторської перевірки.*
- *Норматив 13. Аудит в умовах електронної обробки даних.*
- *Норматив 14. Аудиторські докази.*
- *Норматив 30. Використання комп'ютерів в галузі аудиту.*

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ І САМОСТІЙНОГО КОНТРОЛЮ

1. Методи і методичні прийоми в аудиті, їхня суть і необхідність.
2. Аналітичні процедури.

3. Охарактеризуйте вибірку як метод перевірки.
4. Які вимоги висуваються до доказів?
5. Які фактори впливають на достовірність доказів?
6. Як встановлюється достовірність господарської операції?
7. Що таке робочі документи аудитора?
8. Що Ви можете сказати про конфіденційності робочих документів аудитора?
9. В чому полягає різниця між постійними та поточними робочими документами?

ПРОБЛЕМНІ СИТУАЦІЇ

1. Фірма "Мрія", з метою збільшення свого виробничого потенціалу звернулася з проханням до банку про надання кредиту в 2000 році. Банк в свою чергу вимагає бухгалтерську звітність організації за 1999 рік та аудиторський висновок про її достовірність. Фірма "Мрія", згідно Закону України "Про аудиторську діяльність" не підпадає під ст.10. Однак, в листопаді 1999 року в організації була проведена документальна перевірка податковими органами. Фірма "Мрія" пропонує банку в якості аудиторського висновку акт податкової адміністрації.

Вимагається: Визначити, чи має право банк прийняти дану пропозицію і на її основі надати фірмі "Мрія" комерційний кредит з метою розвитку виробництва?

2. Фірма "Вега" звернулася до АФ з проханням допомогти під час переходу до комп'ютерної форми обліку. АФ вже декілька років проводить на фірмі "Вега" перевірку бухгалтерської звітності і досить добре володіє особливостями облікової політики цієї фірми і може чітко сформулювати основні завдання під час розробки облікової комп'ютерної програми.

Вимагається: Визначити, як впливає даний вид послуг на незалежність аудитора, особливо при перевірці достовірності бухгалтерської звітності фірми.

Поясніть відповідь.

3. Клієнт звернувся з проханням до аудитора зробити йому копії робочих документів з метою підготовки необхідної документації, яка буде потрібна при перевірці у наступному році (економія засобів і часу).

Вимагається: 1. Визначити, яка проблема виникає з точки зору незалежності.

2. Якою повинна бути реакція аудитора на пропозицію.

4. Розробити проект посадової інструкції внутрішнього аудитора, визначивши його функціональні обов'язки, права, відповідальність та інші аспекти діяльності.
5. Перерахуйте основні джерела отримання доказів для досягнення такої мети, як право власності на землю і будівлю.
6. Вихідні дані:
Існують документи, які отримані з наступних джерел:
 1. Від третіх осіб;
 2. Від клієнтів на основі зовнішніх даних;
 3. Від клієнтів внутрішніх даних;
 4. Які зібрані аудитором на основі бухгалтерських записів фірми-клієнта.Оцінити вищезазначені докази з точки зору їх надійності.

РЕФЕРАТИВНІ ВИСТУПИ:

1. Порядок залучення основним аудитором до аудиторської перевірки інших аудиторів, експертів, асистентів
2. Помилка та шахрайство.
3. Характеристика методів документальної та фактичної перевірки.
4. Аналітичні процедури.
5. Зміст вибіркової аудиторської перевірки.
6. Аудиторські докази.
7. Документальне оформлення аудиту.

Література.

1. Андреев В.Д. Практический аудит. - М.: Экономика, 1994. -с.79-90.
2. Аудит и ревизия. Справ. пособие. / Под общ. Ред.И.Н.Белого. - Мн.: ООО "Мисанта", 1994. - с.71-81.
3. Білуха М.Т. Теорія у бізнесі. - Дніпропетровськ: Преском, 1994. - с. 30-63.
4. Білуха М.Т. Курс аудиту. Підручник. -К.: Вища шк. -Знання, 1998. - с.121-142.
5. Жила В.Г. Ревізія і аудит: Навч.посібник. - к.: МАУП,1998.- с.55-62
6. Кулаковська Л.П.. Основи аудиту. Курс аудиту. - Ж.:ЖІТІ.,2000.-с.350-401.
7. Кузьминский А.Н. Аудит :Практическое пособие. - К.: "Учетинформ",1996.-с.31-45.

8. Закон України "Про аудиторську діяльність"// Діло. - №47. -1993. -с.8-9
9. Національні нормативи аудиту. -К.: 1999

Тема 7. Завершення аудиторської перевірки і оформлення її результатів.

Завершальним етапом аудиту є складання аудиторського висновку, який має відповідати вимогам Закону України "Про аудиторську діяльність"(ст.7,21) та національному нормативі аудиту № 26 (28).

Практичне заняття 1.

1. Узагальнення та оцінка аудитором результатів аудиторської перевірки.
 2. Оформлення результатів аудиту.
 3. Зміст і структура аудиторського висновку.
- Тестове опитування

Практичне заняття 2.

1. Види аудиторських висновків.
 2. Аудиторський висновок спеціального призначення.
 3. Звіт аудитора керівництву господарюючого суб'єкта.
- Тестове опитування.

При підготовці до занять слід використовувати наступні нормативні документи:

- *Закон України "Про аудиторську діяльність" від 22 квітня 1993 року*
- *Норматив 6. Документальне оформлення аудиту.*
- *Норматив 14. Аудиторські докази.*
- *Норматив 20. Події ,що мають суттєвий вплив на аудиторський звіт і відбуваються після дати складання фінансової звітності підприємства та аудиторського висновку*
- *Норматив 26. Аудиторський висновок.*
- *Норматив 27. Інша інформація в документах, яка суттєво стосується перевіреної аудитором фінансової звітності і підприємства*
- *Норматив 28. Аудиторські висновки спеціального призначення.*

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ І САМОСТІЙНОГО КОНТРОЛЮ

1. Які підсумкові документи складаються аудитором після завершення перевірки?
2. Що таке аудиторський звіт?
3. В чому полягає різниця між аудиторським висновком і аудиторським звітом?
4. Яку структуру має аудиторський висновок?
5. Охарактеризуйте основні розділи аудиторського висновку.
6. Які види аудиторських висновків Ви знаєте?
7. У яких випадках аудитор може відмовитись від видачі висновку?
8. За яких умов аудитор складає умовний аудиторський висновок?
9. В якому випадку аудитор відмовляється від складання висновку?

ПРОБЛЕМНІ СИТУАЦІЇ

1. Аудитор підготував висновок, у якому вказав на обмеження обсягу аудиту з вини замовника. Замовник відмовився прийняти такий висновок. Яким чином, на Вашу думку, можна запобігти такій конфліктній ситуації на стадії підготовки договору про здійснення аудиту.
2. Аудитор заключив договір з фірмою "Марс" на довгострокове обслуговування. Він провів перевірку звітності за попередній рік, однак фірма "Марс" його послуги не оплатила. Аудитор був змушений виставити наступні умови: якщо оплата не відбудеться, перевірка звітності за поточний рік не буде проведена. Однак дирекція фірми обґрунтувала свою відповідь таким чином: результати перевірки у поточному році можуть мати негативні наслідки. Якщо аудитор несвоєчасно підпише аудиторський висновок, або висновок негативного характеру, фірма "Марс" може залишитись без додаткового фінансування. Після виконання аудиторської перевірки дирекція фірми "Марс" пообіцяла оплатити послуги аудитора за 2 роки.

Вимагається: Визначити, якого роду проблема незалежності виникає перед аудитором?

3. Один із засновників фірми "Світанок" вимагає укласти договір з АФ на предмет правильності організації бухгалтерського обліку з метою отримання підтвердження про невідповідність керівника фірми посаді директора. Обсяг оплати за послуги засновник пропонує визначити в залежності від ступеня досягнення мети. Пояснити ситуацію.
4. Про звітність підприємства аудиторський висновок підготував аудитор іноземної держави.

Оцініть цю ситуацію згідно з вимогами законодавства України.

РЕФЕРАТИВНІ ВИСТУПИ:

1. Підготовка та складання аудиторського висновку.
2. Узагальнення та оцінка аудитором результатів аудиторської перевірки.
3. Аудиторський висновок спеціального призначення.

Література.

1. Андреев В.Д. Практический аудит. - М.: Экономика, 1994. -с.47-98.
3. Білуха М.Т. Курс аудиту. Підручник. -К.: Вища шк. - Знання, 1998. - с.517-557.
4. Закон України " Про аудиторську діяльність" // Діло. -№47. - 1993.с.8-9.
5. Зубілевич С.Я., Голов С.Ф. Основи аудиту. -К.: Ділова Україна,1996.
6. Кулаковська Л.П.Основи аудиту. Курс лекцій. - Ж.:ЖІТІ. -2000.-с.406-426.
7. Кузьминский А.Н. Аудит. Практ.пособие. -К.: "Учетинформ",1996.- с.108-121.
8. Ннаціональні нормативи аудиту. - К.: - 1999.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Тема 1. Суть, види та завдання аудиту.

1. Яка країна є батьківщиною виникнення аудиту ?

- а) США;
- б) Великобританія;
- в) Німеччина;
- г) Франція.

2. В яких випадках здійснюється обов'язковий аудит?

- а) у випадках, передбачених законодавством;
- б) за рішенням аудиторської фірми?
- в) за рішенням господарюючого суб'єкта?

3. В якому році вперше впровадили обов'язковий аудит ?

- а) 1853;
- б) 1844;
- в) 1862;
- г) 1867;

4. Аудит - це :

- а) незалежний фінансовий контроль;
- б) державний фінансовий контроль;
- в) фінансовий контроль, який здійснюють органи місцевої влади.

5. Необхідність виникнення аудиту зумовлена:

- а) потребою перевіряти дотримання законодавства щодо встановлення і застосування цін та економічного обґрунтування їх у всіх галузях економіки;
- б) бажанням підприємців приховати податки від контролюючих органів;
- в) неспівпаданням інтересів між тими, хто займається управлінням підприємством.

6. Метою проведення аудиту є:

- а) розроблення проектів управлінських рішень клієнта;
- б) складання аудиторського висновку про фінансовий стан об'єкта, який перевіряють;
- в) виявлення недоліків у бухгалтерському обліку і звітності з метою їх усунення і покарання винних.

Тема 2. Управління і регулювання аудитором.

1. Відповідно до Закону України "Про аудиторську діяльність" (із змінами і доповненнями), проведення аудиту є обов'язковим:

- а) при приватизації, корпоратизації та інших форм власності;

- б) для банків, довірчих товариств, валютних і фондових бірж, кредитних спілок, інших небанківських фінансових установ, які здійснюють залучення коштів громадян, а також залучення цінних паперів;
- в) для підтвердження звітності установ і організацій, які повністю утримуються за рахунок державного бюджету;
- г) при порушенні питання про визнання неплатоспроможним чи банкрутом;
- д) для підприємств всіх форм власності і видів діяльності, крім тих, що утримуються за рахунок державного бюджету.

2. Чи має право аудиторська фірма займатися якою не будь іншою підприємницькою діяльністю крім аудиторською?

- а) має, якщо це обумовлено в угоді;
- б) так;
- в) ні.

3. В якому нормативному документі визначені мате і основні завдання проведення аудиту?

- а) в Законі України "Про аудиторську діяльність";
- б) в міжнародному нормативі аудиту №4;
- в) в національному нормативі аудиту №1;
- г) в національному нормативі аудиту №9.

4. У чому полягає основне завдання проведення аудиту відповідно до національних нормативів :

- а) у визначенні достовірності бухгалтерського обліку і звітності, розкриття нестач, розтрат, запобіганні фінансовим зловживанням;
- б) у збиранні достовірної вихідної інформації про господарську діяльність підприємства і формування на цій основі висновків про його реальний фінансовий стан;
- в) у розробленні стратегії діяльності підприємства.

5. Закон України "Про аудиторську діяльність" був прийнятий:

- а) 22 квітня 1993 року;
- б) 4 червня 1992 року;
- в) 23 грудня 1993 року;
- г) 26 березня 1996 року.

6. Аудиторській фірмі дозволяється здійснювати аудиторську діяльність за умови:

- а) що в ній працює хоча б один сертифікований аудитор;
- б) що штат фірми - не менше 10 чоловік;
- в) що директор цієї фірми є сертифікований аудитор.

7. Згідно із Законом України "Про аудиторську діяльність" клопотання про отримання ліцензії на право займатися аудиторською діяльністю подає аудиторська фірма:

- а) після укладання договору на проведення аудиту;
- б) після державної реєстрації як суб'єкта підприємницької діяльності;
- в) після включення в Реєстр Аудиторською палатою України та видачі свідоцтва.

8. Хто в Україні займається розробкою внутрішньофірмових нормативів аудиту?

- а) Спілка аудиторів України;
- б) Аудиторська палата України;
- в) Ліга аудиторів України;
- г) аудиторські фірми.

Тема 3. Класифікаційні вимоги до професії аудитора. Кодекс професійної етики аудиторів в Україні. Основні принципи аудиту.

1. В якому році був прийнятий Кодекс професійної етики аудиторів України?

- а) 1996 р.;
- б) 1999 р.;
- в) 1999 р.

2. Принцип конфіденційності інформації означає:

- а) збереження в таємниці всієї без винятку інформації, отриманої в процесі проведення аудиту;
- б) неупередженність аудиторського висновку щодо клієнта чи інших незацікавлених осіб;
- в) відсутність майнової зацікавленості на підприємстві, яке перевіряють.

3. Якими видами діяльності дозволяється займатися аудитором?

- а) наданням аудиторських послуг;
- б) посередницькою діяльністю;
- в) виробничою діяльністю;
- г) торгівельною діяльністю.

4. До аудиторської фірми з проханням про проведення аудиту звернулося підприємство, керівник якого має прями родинні стосінки з аудитором цієї фірми. Чи має право аудитор укласти договір?

- а) це суперечить чинному законодавству;
- б) це є порушенням принципу незалежності, але не суперечить чинному законодавству;

- в) має право, якщо вказаний аудитор не братиме участі в обслуговуванні клієнта;
- г) це не суперечить чинному законодавству.

5. У чому полягають обов'язки аудитора згідно з чинним законодавством України?

- а) своєчасному повідомленні податкової адміністрації про встановленні порушення податкового законодавства;
- б) збереженні комерційної таємниці;
- в) належному наданні послуг, інформуванні замовників;
- г) представленні у визначений договором термін аудиторського висновку.

Тема 4. Підготовчий етап аудиторської перевірки.

1. Який документ в Україні засвідчує факт досягнення домовленості між клієнтом і аудиторською фірмою (аудитором)?

- а) протокол;
- б) акт;
- в) лист-зобов'язання;
- г) договір.

2. Яке призначення договору на проведення аудиту?

- а) можливість запропонувати інші послуги і збільшити очікуваний гонорар;
- б) пояснення ролі аудиту клієнту;
- в) встановити обсяг робіт, їх оплату й термін виконання, обов'язки та відповідальність сторін.

3. Які етапи проведення аудиту Ви знаєте?

- а) вступний, основний, заключний;
- б) підготовчий, основний і заключний;
- в) вступний, проміжний і заключний;
- г) підготовчий, проміжний і заключний.

4. Програму проведення аудиторської перевірки складає аудитор:

- а) перед складанням плану аудиту;
- б) перед початком проведення аудиту;
- в) перед документальним оформленням аудиту;
- г) після того, як аудитор здійснив оцінку системи внутрішнього контролю.

5. З якої процедури повинен почати перевірку аудитор при аудиті фінансової звітності після укладення договору?

- а) з обговорення питань аудиту з керівництвом клієнта;

- б) запит клієнта про наявність судових справ, претензій;
- в) отримання письмового представлення від керівництва фірми-клієнта;
- г) ознайомлення з системою внутрішнього контролю.

Тема 5. Планування аудиту.

1. Планування аудиту здійснюють:

- а) після визначення величини аудиторського ризику;
- б) після складання аудиторського висновку;
- в) після укладення договору;
- г) після виконання аналітичних процедур.

2. Матеріальність (суттєвість) виявлених помилок і відхилень під час завершення аудиту розглядають у контексті впливу на достовірність:

- а) всієї фінансової звітності;
- б) окремих форм фінансової звітності;
- в) залишків на синтетичних разунках бухгалтерського обліку;
- г) залишків на аналітичних рахунках бухгалтерського обліку.

3. Планування аудиту включає:

- а) поточний і перспективний плани;
- б) план і програму аудиторської перевірки;
- в) поточний і стратегічний плани;
- г) поточний план і програму аудиторської перевірки.

4. На підставі вивчення системи внутрішнього контролю аудитор може оцінити ризик контролю як максимальний, бо:

- а) вважає політику і структуру контролю неефективними;
- б) здійснив тести контролю, щоб знизити ризик невиявлення помилок;
- в) вважає політику і процедури контролю здатними попередити, виявити і попередити можливі відхилення;
- г) виявив, що елементи внутрішнього контролю не закріплені у положеннях, посадових інструкціях, наказах.

4. Аудиторський ризик - це:

- а) небезпека невиявлення помилок системою внутрішнього контролю клієнта;
- б) небезпека видачі позитивного висновку, в той час, коли звітність має суттєві недоліки;
- в) ризик, обумовлений характером та умовами діяльності організації.

Тема 6. Процедури аудиту.

1. Чи можливе надання аудиторських послуг без документального оформлення їх наслідків за законодавством України?
 - а) ні;
 - б) так.

2. До якого виду доказів може бути віднесене представлення замовника за рівнем довіри?
 - а) до найбільш достовірних;
 - б) до найменш достовірних;
 - в) до менш достовірних, ніж результати інвентаризації, але більш достовірних, ніж лист-підтвердження залишків дебіторської заборгованості.

3. Найбільш надійним джерелом для доказів аудитора є:
 - а) проведений аудитором огляд цінностей;
 - б) внутрішні документи господарюючого суб'єкта;
 - в) документальні підтвердження, отримані від 3-х сторін.

3. Хто визначає форми і методи проведення аудиторських перевірок?
 - а) Міністерство фінансів України;
 - б) комісія по аудиторській діяльності при Президенті України;
 - в) аудиторська фірма.

4. Клієнт під час зустрічі з аудитором для погодження видів і термінів аудиторських процедур вважає недоцільним проведення інвентаризації товарно-матеріальних цінностей. Охарактеризуйте порушення:
 - а) порушення незалежності аудитора;
 - б) порушення вимог до обліку і звітності;
 - в) обмеження обсягу аудиту.

5. З якої процедури повинен почати перевірку аудитор при аудиті фінансової звітності після укладання договору?
 - а) з обговорення питань аудиту з керівництвом клієнта;
 - б) запит клієнта про наявність судових справ, претензій;
 - в) отримання письмового представлення від керівництва фірми-клієнта;
 - г) ознайомлення з системою внутрішнього контролю.

6. Який документ в Україні засвідчує факт досягнення домовленості між клієнтом і аудиторською фірмою (аудитором):
 - а) протокол;
 - б) акт;

- в) договір;
- г) лист-зобов'язання.

Тема 7. Завершення аудиторської перевірки і оформлення її результатів.

1. Який вид висновку повинен обрати аудитор, якщо встановив, що компанія, яку перевіряють, протягом звітнього періоду постійно несла збитки? Вимоги щодо здійснення обліку та аудиту дотримано:
 - а) позитивний;
 - б) умовно позитивний (нефундаментальна незгода);
 - в) умовно позитивний (нефундаментальна невпевненість);
 - г) негативний;
 - д) відмова від висновку.

2. У звітньому році на підприємстві змінився метод оцінки товарно-матеріальних запасів, про що вказано у додатку до звітності. Проте аудитор вважає обґрунтування такої зміни недостатнім. Який висновок повинен надати аудитор?
 - а) позитивний;
 - б) умовно позитивний (нефундаментальна незгода);
 - в) умовно позитивний (нефундаментальна невпевненість);
 - г) негативний;
 - д) відмова від висновку.

3. За яких обставин аудитор України не має права видати безумовно позитивний висновок?
 - а) аудитор повністю задоволений станом обліку та звітності на підприємстві;
 - б) існує незначна невпевненість достовірності обліку деяких господарських операцій;
 - в) існує незначна незгода щодо способу відображення в обліку деяких господарських операцій.

4. Яке призначення аудиторського висновку за законодавством України?
 - а) це свідчення про виконання вимог Закону України "Про аудиторську діяльність";
 - б) це висновок стосовно достовірності звітності, повноти і відповідності чинному законодавству та встановленим нормативам бухгалтерського обліку фінансово-господарської діяльності;
 - в) це необхідна умова подання річної бухгалтерської звітності до податкової адміністрації згідно з "Положення про організацію бухгалтерського обліку та звітності".

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Самостійна робота студентів - одне з основних частин навчального процесу, яка відіграє важливу роль у процесі формування майбутнього спеціаліста.

Мета самостійної роботи - набуття навичок щодо вирішення конкретних практичних завдань і використання отриманих знань у подальшій практичній діяльності.

Самостійна робота студентів при вивченні курсу складається з різних її видів:

- підготовка до аудиторних занять (лекцій, семінарів, практичних занять);
- вивчення законодавчих та нормативних актів України;
- завершення розпочатих на практичних заняттях завдань;
- виконання додаткових завдань, передбачених робочою програмою курсу;
- відвідування консультацій (індивідуальних та групових);
- написання рефератів.

Підготовка до семінарських чи практичних занять передбачає вивчення отриманого теоретичного матеріалу з метою подальшого застосування знань на практичних заняттях, у наступній практичній діяльності. При підготовці до занять відповідної теми необхідно детально вивчити конспект лекцій, підручник (навчальний посібник) і законспектувати законодавчі й нормативні акти, що їх рекомендує викладач. Семінарські і практичні заняття передбачають вивчення теоретичного матеріалу та виконання завдань. Студент самостійно завершує у позааудиторний час розпочату в аудиторії завдання і здає у час встановлений викладачем. Завдання максимально наближені до виробничих умов і, як правило, це господарські ситуації, що частіше зустрічаються при проведенні аудиту. Виконувати завдання необхідно в такій послідовності: ознайомитись із завданням і вивчити його умову; визначити методи (прийоми) розв'язання конкретної господарської ситуації; безпосередньо почати розв'язувати завдання; обґрунтувати відповіді нормативними актами; обґрунтувати висновки і пропозиції згідно з отриманими результатами; виконане завдання належно оформити в зошиті; захистити завдання відповідно до встановленого графіка самостійної роботи. Якщо передбачений програмою обсяг завдань студент не виконав і не захистив, то до іспиту його не допускають.

За програмою для самостійного виконання студент повинен написати реферат.

Крім цього, студенту необхідно самостійно законспектувати Закон України "Про аудиторську діяльність", прийнятий Верховною Радою України 22 квітня 1993 року, національні нормативи аудиту і Кодекс професійної етики аудиторів України, введених в дію в 1999 року і затверджені Аудиторською Палатою України.

ПЕРЕЛІК ТЕМ РЕФЕРАТІВ З КУРСУ "ОСНОВИ АУДИТУ"

1. Аналітичні процедури.
2. Аудит - форма фінансово-господарського контролю.
3. Аудиторське обслуговування та оцінка вартості послуг.
4. Аудиторський висновок спеціального призначення.
5. Аудиторський ризик.
6. Аудиторські докази.
7. Відмінності аудиту від інших систем контролю: бухгалтерського обліку, ревізії і перевірок ДПА.
8. Документальне оформлення аудиту.
9. Економічна суть та об'єктивна необхідність аудиту в умовах переходу економіки України до ринку.
10. Зміст вибіркової аудиторської перевірки.
11. Історичний розвиток аудиту та його становлення в Україні.
12. Класифікація аудиту.
13. Обман та помилка.
14. Організаційно-правові форми підприємницької діяльності в аудиті.
15. Основний зміст загальноприйнятих вимог до професії аудитора.
16. Основний зміст і значення Міжнародних нормативів аудиту.
17. Основний зміст і значення національних нормативів аудиту.
18. Основні етапи організації і проведення аудиторських перевірок.
19. Оцінка системи внутрішнього контролю.
20. Підготовка та складання аудиторського висновку.
21. Планування аудиторської перевірки.
22. Поняття та оцінка матеріальності.
23. Порядок залучення основним аудитором до аудиторської перевірки інших аудиторів, експертів, асистентів
24. Порядок регулювання взаємовідносин між аудиторською фірмою і клієнтом.
25. Правила професійної етики аудиторів.
26. Правові основи регулювання аудиторської діяльності.
27. Проблеми становлення та перспективи розвитку аудиту в Україні.
28. Регламентація аудиту в міжнародному масштабі
29. Роль і значення аудиту в умовах ринку.
30. Сертифікація в аудиторській діяльності.
31. Узагальнення та оцінка аудитором результатів аудиторської перевірки.
32. Характеристика методів документальної та фактичної перевірки.

33. Основні принципи аудиту.
34. Методологічні принципи.
35. Етичні принципи.
36. Об'єкти аудиту, як окремі елементи його предмету.
37. Аудит у комп'ютерному середовищі.
38. Робочі документи аудитора.
39. Підсумкова документація аудитора.
40. Аудиторський висновок.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ З КУРСУ "ОСНОВИ АУДИТУ"

Контрольну роботу з курсу "Основи аудиту" виконують студенти заочної форми навчання до складання ними іспиту.

Мета контрольної роботи полягає в подальшому поглибленні і закріпленні теоретичних знань і практичних навиків щодо проведення аудиторських перевірок, підготовки та складання аудиторських висновку і надання інших аудиторських послуг.

Завдання для виконання контрольної роботи розподілені, виходячи з останньої цифри залікової книжки.

Для розкриття змісту теоретичного питання і розв'язання завдань студент повинен володіти і вміти використовувати рекомендовану літературу. Перед виконанням контрольної роботи відповідно до поставленого теоретичного питання і умов завдань слід підібрати літературу (монографії, підручники, журнали). Після цього студент приступає до виконання контрольної роботи.

Відповідаючи на теоретичні питання, студент повинен показати глибину засвоєння теоретичного матеріалу. Відповідь на питання повинна бути змістовною. Матеріал слід викладати лаконічно, не допускаючи скорочень слів і назв.

Розв'язування завдань допоможе студенту вивчити і зрозуміти послідовність проведення аудиторської перевірки від планування до складання аудиторського висновку з оформленням робочих документів.

У кінці контрольної роботи необхідно навести список використаної літератури.

Контрольну роботу виконують у міжсесійний період і подають на кафедру. Успішно виконана робота зараховується. При неправильній відповіді на теоретичне питання й розв'язання завдань роботу повертають студенту для внесення виправлень і доповнень.

Студентів, які не виконали контрольної роботи або їх роботу не зарахували, до іспиту з даного курсу не допускають.

Контрольну роботу студенти пишуть від руки на стандартних листках білого паперу формату А4 або у звичайному учнівському зошиті, обсяг якої не повинен перевищувати 10-15 сторінок. Сторінки роботи мають бути пронумеровані арабськими цифрами, починаючи з першої сторінки на першій і другій сторінках номери не проставляють.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ НАПИСАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Варіант - 1

1. Економічна суть на об'єктивна необхідність аудиту в умовах переходу економіки України до ринкових умов господарювання.
2. Завдання:
12% статутного капіталу ВАТ "Стріла" належить іноземним інвесторам. За підсумками 2000 року дохід (виручка) від реалізації продукції ВАТ "Стріла" склала 98,7 тис.грн.
Визначити:
Чи підлягає ВАТ "Стріла" обов'язковому аудиту?
3. Завдання:
Визначити правомірність отримання сертифікату аудитора наступним особам:
 1. Громадянка України,що пропрацювала 5 років на посаді головного бухгалтера і має вищу освіту;
 2. Студент 5-го курсу юридичного інституту,що має 4 роки стажу роботи юристом;
 3. Бухгалтер фірми "Новатор",що закінчив Гарвардський університет і має 3 роки стажу роботи стажером бухгалтера в США;
 4. Вчитель,який має педагогічну вищу освіту,5 останніх років пропрацював бухгалтером фірми "Крок";
 5. Менеджер фірми "Юність" із стажем 10 років,що має вищу освіту за спеціальністю "Облік і аудит".

Варіант - 2

1. Основний зміст аудиторської діяльності.
2. Завдання:
Інвестиційний фонд у річній фінансовій звітності зазначив суму доходу 56789 грн.,а суму активів на кінець року - 987675 грн.
Визначити:
Чи підлягає інвестиційний фонд обов'язковому аудиту?

3. Завдання:

Дайте відповіді на наступні запитання:

1. Як визначається аудит у Законі України "Про аудиторську діяльність"?
2. Як визначається поняття аудиту нормативом 3 "Мета та загальні принципи проведення аудиту"?
3. Назвіть користувачів публічної бухгалтерської звітності.
4. Сформулюйте основне завдання аудиту.
5. Дайте пояснення функціональним завданням аудиту, наведіть приклади.

Варіант - 3

1. Історичний розвиток аудиту .Проблеми становлення аудиту в Україні.

2. Завдання:

Під час обов'язкової аудиторської перевірки ВАТ по виробництву соків аудитор прийшов до висновку про необхідність залучення до перевірки інженера-технолога, фахівця з технології автоматизованих ліній розливу.

Обґрунтуйте дії аудитора.

3. Завдання:

Дайте відповіді на наступні питання:

1. Наведіть і охарактеризуйте подібні і відмінні ознаки аудиту і ревізії.
2. Чим відрізняється аудит від бухгалтерського обліку?
3. Яка відмінність між аудитом і перевіркою податковою адміністрацією?
4. Яке місце аудиту в історії розвитку України?
4. Наведіть основні підходи щодо обґрунтування необхідності аудиту.

Варіант - 4

1. Правила професійної етики аудиторів.

2. Завдання:

Під час приватизації заводу "Оріон" всі працівники отримали акції, директор Марченко О.К. у тому числі. Через деякий час, останній звільнився з роботи, однак акції, що належать йому не продав. Протягом певного періоду часу Марченко О.К. здав іспит на отримання сертифікату аудитора, створив аудиторську фірму

"Фінаудит". Теперішній директор, Ногас А.П., запросив провести аудиторську перевірку фінансово-господарської діяльності заводу "Оріон" Марченко О.К., керівника фірми "Фінаудит".

Обґрунтуйте дії керівництва аудиторської фірми.

Чи існують нормативно-законодавчі обмеження при виконанні даного виду аудиту?

3. Завдання:

Дайте відповіді на наступні питання:

1. Які обов'язкові реквізити договору на проведення аудиту?
2. Яка структура договору на аудиторську послугу?
3. Які обов'язки аудитора та замовника визначаються в договорі?
4. Які форми оплати праці аудитора?
5. Що слід врахувати аудитору в розділі "Особливі умови"?

Варіант - 5

1. Планування аудиту.

2. Завдання:

Підприємець Галушко Р.С. мандрує разом з аудитором протягом двох тижнів по Чорному морю. Під час мандрування від одночасно шукає партнерів для співпраці. Аудитор надає йому консультаційні послуги з питань інвестування у вигідні фірми. Крім того, аудитор повинен провести перевірку річної бухгалтерської звітності ВАТ, членом якої є підприємець Галушко Р.С.

Необхідно дати оцінку діяльності аудитора в якості консультанта та аудитора, який буде перевіряти звітність вищезазначеного ВАТ.

3. Завдання:

Дайте відповіді на наступні питання:

1. Які основні питання ставляться перед аудитором у листі з проханням про проведення аудиту?
2. Які положення бажано уточнити аудитором у листі-відповіді при згоді на проведення аудиту?
3. В яких випадках, перш ніж дати згоду на проведення аудиту, аудитор проводить обстеження клієнта?
4. Які процедури виконуються в процесі попереднього обстеження?
5. Яку інформацію отримує аудитор у процесі попереднього обстеження?

Варіант - 6

1. Поняття і оцінка матеріальності в аудиті. Зв'язок матеріальності з аудиторським ризиком.

2. Завдання:

Аудиторську перевірку проводять сертифікований аудитор і помічник аудитора. (Сертифікований аудитор підписує аудиторський висновок). Головний аудитор призначає помічнику перевірити розрахунки з бюджетом за 2000 рік. Після закінчення перевірки помічник аудитора повідомив головного аудитора про відсутність помилок. Аудитор склав позитивний висновок.

Через місяць часу податкова адміністрація провела перевірку за звітний період (2000 р.) і виявила ряд помилок при перерахуванні пдв. Податкова адміністрація застосовує штрафні санкції.

Поясніть ситуацію

3. Завдання:

Дайте відповіді на наступні питання:

1. Які системи контролю Вам відомі?
2. Сформулюйте мету внутрішнього контролю.
3. Як формується середовище внутрішнього контролю?
4. Наведіть зовнішні фактори впливу на середовище внутрішнього контролю?
5. Чи впливає на організацію внутрішнього контролю підпорядкованість підприємств?

Варіант - 7

1. Використання результатів роботи інших аудиторів, внутрішнього аудитора, експерта.

2. Завдання:

Фірма "Контакт" з метою збільшення свого виробничого потенціалу хоче отримати в банку кредит у 2000 році. Банк, з метою уникнення непевних ситуацій, вимагає підтверджену аудиторським висновком бухгалтерську звітність організації за 1999 рік. Фірма "Контакт", згідно Закону України "Про аудиторську діяльність" не входить у перелік організацій, що підлягають обов'язковому , у листопаді 1999 року на фірмі була проведена перевірка податковою адміністрацією. Фірма

"Контакт" пропонує в якості аудиторського висновку акт податкової адміністрації.

Вимагається:

Визначити, чи має право банк на основі запропонованого акту надати позику з метою розвитку виробництва фірмі "Контакт"?

3. Завдання:

Дайте відповіді на наступні питання:

1. На якому етапі аудитором вивчається система внутрішнього контролю?
- 2.
3. Наведіть основні методи вивчення системи внутрішнього контролю.
4. Чи є обов'язковим документування результатів вивчення системи внутрішнього контролю клієнта?
4. Як використовуються тести підтвердження при вивченні системи внутрішнього контролю?

Варіант - 8

1. Аудиторські докази: суть, види, методи отримання.

2. Завдання:

Аудитори оцінили, що власний ризик та ризик контролю на підприємстві становить 0,75, Який ризик не виявлення помилок вони запланували, якщо бажаний аудиторський ризик дорівнює 0,15.

3. Завдання:

Дайте відповіді на наступні питання:

1. Що таке аудиторський висновок?
2. В чому полягає різниця між аудиторським звітом та аудиторським висновком?
3. Яку структуру має аудиторський висновок?
4. Охарактеризуйте основні розділи аудиторського висновку.
5. Які види аудиторського висновку Ви знаєте?

Варіант - 9

1. Документування аудиту.

2. Завдання:

Аудиторську фірму "Консалтінг"

Створено згідно з чинним законодавством 01.10.2000 р. До складу засновників входить аудиторська фірма "Терен", яка має свідоцтво на аудиторську діяльність (20% внесеного капіталу), 4 фізичні особи - 4 громадяни України (по 20 % внесеного капіталу). Сертифікат на аудиторську діяльність мають три фізичні особи. 20.12.2000 р. рішенням Правління фірми із складу її засновників виключено Макаренко Р.Т., який мав сертифікат і замість нього включено Смарж О.Т. який сертифікату не мав.

Чи має право зазначена фірма займатись аудитом?

3. Завдання:

Дайте відповіді на наступні питання:

1. Що таке екстраполяція?
2. За якими статтями, як правило, здійснюється вибірка?
3. В чому полягає ризик проведеної вибірки?
4. Охарактеризуйте основні методології вибірок.
5. Чим характеризується статистична вибірка?

Варіант -10

1. Аудиторський висновок: зміст, структура, види.

2. Завдання:

Статутом аудиторської фірми "Яна" передбачено, що внесений при її заснуванні капітал розподілено таким чином: представники Німеччини - 20%, представники Англії - 20%, представники України (фізичні особи, що мають сертифікати на аудиторську діяльність) - 60%.

Чи має право зазначена фірма займатись аудитом?

3. Завдання:

Дайте відповіді на наступні питання:

1. Що Ви розумієте під аудиторським ризиком?
2. Наведіть основні види ризику.
3. Охарактеризуйте внутрішній ризик при проведенні аудиту.
4. Що таке ризик контролю?
5. Чим відрізняється ризик контролю від ризику обліку?

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІСПИТУ

1. Місце аудиту в системі фінансового контролю.
2. Економічна суть та об'єктивна необхідність аудиту в умовах переходу економіки України до ринкових умов господарювання.
3. Аудит - як форма фінансово-господарського контролю.
4. Роль і значення аудиту в умовах ринку.
5. Проблеми становлення та перспективи розвитку аудиту в Україні.
6. Порівняльна характеристика внутрішнього і зовнішнього аудиту.
7. Класифікація аудиту.
8. Суть обов'язкового (аудит за законом) та необов'язкового (приватного) аудиту.
9. Історичний розвиток аудиту та його становлення в Україні.
10. Еволюція розвитку в зарубіжних країнах.
11. Відмінності аудиту від інших систем контролю
12. Мета та завдання проведення аудиту.
13. Предмет та об'єкти аудиту.
14. Основний зміст аудиторської діяльності
15. Основні принципи аудиторської діяльності.
16. Характеристика методологічних принципів аудиту.
17. Характеристика етичних принципів аудиту.
18. Роль і значення Кодексу професійної етики в діяльності аудиторів України.
19. Основні вимоги до аудиту.
20. Кваліфікаційні вимоги до професії аудитора.
21. Зміст Закону України "Про аудиторську діяльність".
22. Права, обов'язки та відповідальність аудиторів і аудиторських фірм.
23. Спеціальні вимоги до аудиторів (розділ 6 Закону України "Про аудиторську діяльність").
24. Регулювання аудиторської діяльності в Україні.
25. Зміст та структура нормативно-правової бази регулювання аудиту.
26. Основні організаційно-правові форми підприємницької діяльності в аудиті.
27. Порядок створення та реєстрація аудиторських фірм та підприємців - аудиторів в Україні.
28. Сертифікація аудиторів України.
29. Регламентация аудиту в міжнародному масштабі.
30. Зміст і значення міжнародних нормативів аудиту.
31. Основний зміст і значення національних нормативів аудиту.
32. Внутрішньофірмові нормативи аудиту.

33. Характеристика основних етапів проведення аудиту.
34. Пошук клієнтів аудиторськими фірмами.
35. Порядок регулювання взаємовідносин між аудиторською фірмою і клієнтом в ході проведення аудиту.
36. Договір на проведення аудиту.
37. Суть та необхідність планування.
38. Оцінка системи обліку і внутрішнього контролю.
39. Шахрайство та помилка в аудиті.
40. Поняття і оцінка суттєвості.
41. Оцінка аудиторського ризику та його елементи.
42. Порядок залучення основним аудитором до аудиторської перевірки інших аудиторів і асистентів, експертів.
43. Використання матеріалів роботи внутрішніх аудиторів.
44. Характеристика методів аудиту та їх зв'язок з видами доказів.
45. Методи фактичного контролю та їх застосування в аудиті.
46. Методи документального контролю та їх застосування в аудиті.
47. Аналітичні процедури в аудиті.
48. Зміст вибіркової аудиторської перевірки.
49. Аудиторські докази, їх класифікація та значення, процедури отримання.
50. Документальне оформлення аудиту.
51. Робочі документи аудитора.
52. Підсумкові документація аудитора.
53. Аудиторський висновок, його види.
54. Аудиторський звіт.
55. Аудиторські висновки спеціального призначення.
56. Аудит в комп'ютерному середовищі.
57. Аудиторські послуги.

ДОДАТКИ

Додаток 1

Характеристика підприємства

Повне найменування _____

Скорочене найменування _____
за ЄДРПОУ _____

Підпорядкованість _____
за СПОДУ _____

Вид діяльності _____ за ЗКГНГ _____

Форма власності _____ за ЗКФВ _____

Територія _____ за СПАТО _____

Адреса підприємства _____

Монопольне становище _____ Дата, № узгодження з
(так,ні)

АМКУ _____

Банківські реквізити _____

Адреса місцевої Державної податкової адміністрації _____

Керівник підприємства _____

(прізвище,ім'я, по батькові)

телефон _____

Головний бухгалтер _____

(прізвище,ім'я, по батькові)

телефон _____

Додаток 2

Реєстраційна картка суб'єкта підприємницької діяльності - юридичної особи

Назва _____
(повна та скорочена назва суб'єкта з обов'язковим зазначенням організаційної форми)

Місцезнаходження: _____

Керівник _____
(П.І.Б.)

_____ (паспортні дані; місце проживання, номер телефону, телефаксу)

Форма власності _____

Основні види діяльності на поточний рік не більше, як п'ять) _____

Кількість філій, представництв, відділень _____

_____ (на зворотному боці наводяться відомості про них)

Картку заповнив _____
(посада, П.І.Б.)

Дата заповнення " ____ " _____
(підпис)

Додаток 3

Таблиця . Національні нормативи аудиту введені в дію з 1.01.1999р.

Номер та назва нормативу	
<i>Ввідний матеріал (нормативи 01 - 02)</i>	
01	Вимоги національних нормативів аудиту
02	Основні вимоги до аудиту
<i>Відповідальність (нормативи 03 - 08)</i>	
03	Мета та загальні принципи аудиту фінансової звітності
04	Договір на проведення аудиту
05	Контроль якості аудиторських послуг
06	Документальне оформлення аудиторської перевірки
07	Помилки та шахрайство
08	Перевірка дотримання підприємствами вимог законодавчих та нормативно-правових актів України
<i>Планування (нормативи 09 – 11)</i>	
09	Планування аудиту
10	Знання бізнесу клієнта
11	Суттєвість, та її взаємозв'язок з ризиком аудиторської Перевірки
<i>Внутрішній контроль (12 – 13)</i>	
12	Оцінка системи внутрішнього контролю підприємства та ризику, пов'язаного з ефективністю її функціонування
13	Аудит в умовах електронної обробки даних
<i>Аудиторські докази (нормативи 14 - 22)</i>	
14	Аудиторські докази
15	Відношення аудитора до початкових залишків по рахунках обліку підприємства при першій аудиторській перевірці
16	Аналітичні операції
17	Вибіркова перевірка
18	Аудит облікових оцінок
19	Споріднені сторони
20	Події, які мають суттєвий вплив на аудиторський звіт і відбуваються після дати складання фінансової звітності підприємства та аудиторського висновку
21	Концепція діючого підприємства
22	Інформація, яка надається аудитору керівництвом Підприємства

<i>Використання роботи інших спеціалістів (23 - 25)</i>	
23	Використання результатів роботи спеціалістів внутрішнього аудиту
24	Врахування роботи спеціалістів внутрішнього аудиту
25	Залучення експертів
<i>Аудиторські висновки та звіти (нормативи 26 - 27)</i>	
26	Аудиторський висновок
27	Інша інформація в документах, які стосуються перевіреної аудитором фінансової звітності підприємства
<i>Окремі вимоги до аудиторських висновків та звітів (нормативи 28 - 29)</i>	
28	Аудиторські висновки спеціального призначення
29	Оцінка перспективної фінансової інформації
<i>Нормативи, які регулюють спеціальні умови проведення аудиту (нормативи 30 - 32)</i>	
30	Використання комп'ютерів в аудиті
31	Вплив системи електронної обробки даних на оцінку систем бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю
32	Оцінка властивого ризику і ризику невідповідності внутрішнього контролю, їх вплив на незалежні процедури аудиторської перевірки

Додаток 4

Зразок листа

(назва,реквізити,поштова адреса,телефони клієнта)

№ _____
на № _____ від _____

Директору _____

(назва аудиторської фірми)

прізвище,ім'я та по батькові

поштова адреса фірми)

Про проведення аудиту за 200__ рік

Просимо провести аудит річної звітності,обліку,первинних документів та іншої інформації щодо фінансово-господарської діяльності нашого підприємства за 200х рік з метою визначення достовірності звітності,обліку,його повноти,відповідності чинному законодавству і встановленим нормативам та видачі відповідного висновку.

Ми гарантуємо аудитору доступ до будь-яких записів,документації та іншої інформації для проведення аудиту.

Відповідальність за початкові залишки станом на 1.01.200х р. беремо на себе.

Додатково повідомляємо,що за попередні роки аудит проводила фірма СП АФ "Аудит-Полісся".

Директор _____
Підпис

_____ прізвище,ім'я по батькові

Додаток 5
Зразок листа

(назва, реквізити клієнта, поштова адреса, телефони)

№ _____
на № _____ від _____

Директору АФ
"Орієнтир"

_____ м.Тернопіль,
вул.Львівська 1.к.19

**Про можливість надання інформації
нинішньому аудитору**

Повідомляємо, що аудит нашої бухгалтерської звітності за 200х р.
буде здійснювати _____
(назва аудиторської фірми)

У зв'язку з цим просимо надати можливість представнику цієї
фірми _____
посада, прізвище, ініціали

ознайомитись із матеріалом аудиту бухгалтерської звітності за попередній
рік та дати відповідь на певні питання з цього приводу.

Наперед вдячні за допомогу. Ваші відповіді не будуть розглядатись
як порушення конфіденційності щодо наших відносин.

(дата)

(підпис)

(розшифровка підпису)

Додаток 6
Зразок листа

ВАТ АФ " _____ "
262005 м.Житомир,вул.Черняховського,103
тел. 24-09-93, факс 24-14-22

Директору СП АФ
"Аудит-Полісся"
Степанюку С.К.
м.Житомир
вул. 1.Травня,12

**Про надання інформації
щодо клієнта**

Згідно отриманій пропозиції від _____

назва підприємства ,посада

прізвище,ініціали керівника

провести аудит річної бухгалтерської звітності за 200х р. звертаємось до Вас з проханням, якщо це можливо, відповісти на ряд питань, пов'язаних з аудитом за попередній рік. Керівник підприємства _____ повідомив, що надав дозвіл отримати необхідну нам інформацію. Ваші відповіді допоможуть нам прийняти рішення щодо вказаної пропозиції. Отримана інформація буде збережена у повній таємниці.

За умови укладення договору на проведення аудиту ми сподіваємось продовжити нашу співпрацю.

Наперед вдячні за сприяння у вирішенні даної проблеми.

Додаток: Перелік питань щодо аудиту звітності _____
за _____ рік.

(дата)

(підпис)

(розшифровка підпису)

А н к е т а
опитування попереднього аудитора
щодо клієнта _____

№ з/п	П и т а н н я	Відповіді
1.	Тривалість співпраці	
2.	Види послуг,що надавались	
3.	Вид висновку,виданий попереднього року	
4.	З чиєї ініціативи (клієнт,аудитор) відбулася зміна аудитора	
5.	Причини зміни аудитора?	
6.	Чи була незгода між Вами і клієнтом? Якщо так,то вкажіть основні причини.	
7.	Який обсяг аудиту ?	
8.	Який термін проведення попереднього аудиту ?	
9.	Яка кількість аудиторів працювала?	
10.	Яка Ваша оцінка системи внутрішнього контролю? В тому числі: - Постановки бухгалтерського обліку; - Організації роботи внутрішнього аудиту; - Процедур контролю при прийнятті управлінських рішень?	
11.	Чи були порушення з боку клієнта щодо виконання своїх зобов'язань?	
12.	Чи своєчасно проводилась оплата аудиторських послуг ?	
13.	Інші питання,характерні для конкретного клієнта?	

Підписи:

нинішнього аудитора _____

попереднього аудитора _____

Додаток 8
Зразок листа

АФ " _____ "
282018 м.Тернопіль,вул Львівська 1.к.19
тел. 33-89-25

№ _____
на № _____ від _____

Директору _____

(назва клієнта,

прізвище,ім'я та по батькові

поштова адреса фірми)

Про згоду
на проведення аудиту

Ваша пропозиція про проведення аудиторської перевірки бухгалтерської звітності _____ нами приймається.
найменування організації

Згідно з діючим положенням і нормам аудиту вивченню будуть підлягати баланс,додатки до балансу,звіт про фінансові результати,пояснення до них, реєстри бухгалтерського обліку і окремі первинні документи,інша документація,що містить необхідну інформацію щодо об'єктів,які перевіряються.

Аудит проводиться нами у відповідності з діючим законодавством України,в тому числі Законом України "Про аудиторську діяльність",нормативними актами і положеннями.

Мета аудиту - оцінити ступінь повноти і достовірності обліку,визначення основних показників в бухгалтерській звітності за 200хр.

Для обґрунтування своїх висновків ми використовуємо ряд тестів перевірки достовірності і достатності облікової інформації,в реалізації яких сподіваємось на участь службовців вашої організації.

У зв'язку з вибірковим характером тестів і інших притаманних аудиту обмежень є певний ризик пропуску окремих помилок і

неточностей. Ми зробимо все, щоб звести їх до мінімуму, але гарантувати абсолютну точність висновків ми не можемо. Всі виявлені відхилення в обліку і звітності від встановленого порядку, також як помилки і факти шахрайства знайдуть відображення у звітності про перевірку, який призначається тільки для замовника.

Нагадуємо Вам про відповідальність керівництва за складання бухгалтерської і іншої фінансової звітності, включаючи відображення первинних даних обліку, забезпечення адекватних бухгалтерських записів і внутрішнього контролю, вибір і застосування облікових рішень. Ми просимо від керівництва організації письмового підтвердження достовірності і повноти наданої для аудитора інформації. Сподіваємося на всебічну співпрацю з Вашим персоналом і те, що в наше розпорядження будуть надаватись будь-які записи, документація та інша інформація, необхідна для проведення аудиторської перевірки.

Наш гонорар буде визначений по мірі виконання роботи, в залежності від часу, який вимагається для проведення аудиту, від прямих поточних витрат. Оплата окремих видів робіт може змінюватись у відповідності з ступенем відповідальності, досвідом і рівнем кваліфікації аудиторів і асистентів.

Просимо Вас підписати і повернути одну копію листа з зазначенням її відповідності Вашому розумінню угод по аудиту бухгалтерської звітності.

Аудиторська фірма

(назва)

(дата, місто)

Підпис керівної
відповідальної особи

Додаток 9
Зразок листа

АФ " _____ "
282018 м.Тернопіль,вул Львівська 1.к.19
тел. 33-89-25

№ _____
на № _____ від _____

Директору _____

(назва клієнта,

прізвище, ім'я та по батькові

поштова адреса фірми)

**Про незгоду
на проведення аудиту**

Ваша пропозиція про проведення аудиторської перевірки бухгалтерської звітності _____ нами не приймається.
(найменування організації)

Наша відмова ґрунтується на результатах відповіді попереднього аудитора щодо несвоєчасних розрахунків. Ваш попередній аудитор - фірма "Контроль", була незадоволена строками оплати з вашої сторони. Тому ми вважаємо за неможливе проведення нами аудиту.

Аудиторська фірма

_____ (назва)

_____ (дата, місто)

Підпис керівної

відповідальної особи _____

Додаток 10

Затверджено
Аудиторською палатою України
протокол № 25 від 14 лютого 1995 р.

ВИМОГИ

до аудиторського висновку за наслідками перевірки
річного балансу та річної звітності
відповідно до п. 1. Ст. 10
Закону України "Про аудиторську діяльність "

1. Аудиторський висновок оформляється на бланку аудиторської фірми (аудитора), яка робила перевірку. На бланку повинні бути зазначені повна назва фірми (прізвище аудитора), поштова адреса та номер ліцензії.
2. У назві аудиторського висновку належить зазначити об'єкт та предмет перевірки.
3. Над текстом аудиторського висновку з лівого боку проставляється місце його складання, з правого боку - дата складання висновку.
4. Вступна частина аудиторського висновку повинна містити:
 - назву аудиторської фірми (прізвище аудитора), що здійснювала перевірку;
 - номер та дату складання договору, на підставі якого проведено перевірку;
 - повні реквізити об'єкту перевірки.
5. В дослідній частині аудиторського висновку в стислій формі наводиться інформація щодо предмету, обсягів та методів перевірки, форми ведення бухгалтерського обліку та наявності змін в його методології протягом звітного року.
 - 5.1. До предмету аудиторської перевірки повинні бути включені питання достовірності, повноти, відповідності чинному законодавству та існуючим нормативам статей річного балансу та показників річного звіту про прибутки і збитки (фінансові результати та їх використання). Інші форми річної звітності перевіряються у випадках, передбачених чинними законами України або з ініціативи замовника.

- 5.2. Перевірка відповідності розрахунків з бюджетом та позабюджетними фондами первинним документам здійснюється згідно умов договору. Наслідки проведення такої перевірки, а також відмітка про її непроведення обов'язково відображається в аудиторському висновку.
 - 5.3. Достовірність та повнота річного балансу та звітності встановлюється шляхом перевірки наявності, а одночасно відсутності, суттєвих розбіжностей між даними первинних документів, аналітичного обліку та статтями річного балансу і показниками річної звітності. До введення відповідних стандартів та нормативів аудиту суттєвими розбіжностями вважати суперечності в показниках синтетичного обліку та річної звітності, які перевищують одиницю, встановлену для виміру показників статей річного балансу та річної звітності, а також розбіжності, які впливають на зміну показників синтетичного обліку, статей річного балансу та річної звітності і тягнуть за собою їх зменшення, збільшення, виключення або доповнення.
 - 5.4. У висновку може бути викладена інформація стосовно адекватності відображення в аналітичному та синтетичному обліку показників звітності та фінансового стану суб'єкта перевірки.
6. Резолютивна частина аудиторського висновку згідно вимог Закону України "Про аудиторську діяльність" (ст. 4 та ст. 21) повинна містити підтвердження або аргументовану відмову від підтвердження достовірності, повноти і відповідності чинному законодавству та існуючим нормативам бухгалтерської звітності замовника.
- В залежності від змісту резолютивної частини аудиторський висновок може бути позитивним, позитивним із застереженням, позитивним з усунутими розбіжностями і негативним.
- 6.1. Позитивний висновок може мати місце, коли наслідки аудиторської перевірки свідчать, що показники конкретних форм річної звітності та статей річного балансу станом на певну дату суттєво не суперечать первинним документам, аналітичному обліку, чинному законодавству та існуючим нормативам.
В резолютивній частині позитивного висновку обов'язково повинно бути зазначено, що показники конкретних форм річної звітності та статей річного балансу станом на певну дату відповідають первинним документам, аналітичному обліку і чинному законодавству та існуючим нормативам.
 - 6.2. Позитивний висновок із застереженням може мати місце, коли реально існують умови, що спроможні викликати суттєві зміни

показників річної звітності та статей річного балансу. Такими умовами визначаються наступні обставини:

- розбіжності в чинному законодавстві та їх тлумаченні офіційними установами;
- обмеження масштабів перевірки об'єктивними факторами;
- заперечення керівництва об'єкту перевірки висновків аудитора щодо оцінки показників річної звітності або статей річного балансу.

6.3. Позитивний висновок з усунутими розбіжностями може мати місце, коли виявлені розбіжності показників річної звітності та статей річного балансу з даними первинних документів та аналітичного обліку або виявлена невідповідність показників річної звітності та статей балансу чинному законодавству та існуючим нормативам, були усунуті після завершення складання річної звітності.

В резолютивній частині такого висновку обов'язково повинно бути зазначено, що показники конкретних форм річної звітності та статей річного балансу станом на певну дату відповідають первинним документам, аналітичному обліку, чинному законодавству та існуючим нормативам з урахуванням розбіжностей, усунутих на певну дату.

6.4. Негативний висновок може мати місце, коли наслідки аудиторської перевірки свідчать, що показники річної звітності та статей річного балансу станом на певну дату суттєво суперечать первинним документам, аналітичному обліку, чинному законодавству та існуючим нормативам. Виявлені суперечності мають суттєве значення і не дозволяють визначити показники річної звітності та статей річного балансу достовірними, повними або такими, що відповідають чинному законодавству та існуючим нормативам.

У резолютивній частині такого висновку обов'язково повинно бути викладено зміст виявлених розбіжностей та, якщо можливо, їх кількісний показник. Якщо показник звітності або статей балансу не відповідають чинному законодавству або існуючим нормативам, то належить зазначити, які саме акти чинного законодавства та існуючих нормативів були порушені, яким чином та до яких наслідків призвели ці порушення.

7. Аудиторський висновок підписується керівником аудиторської фірми та аудитором із зазначенням серії та номеру сертифікату і засвідчується печаткою.
8. Відмова від надання висновку дається у письмовій формі в тому разі, коли аудиторська фірма (аудитор) не мала можливості виконати перевірку або зробити висновок, виходячи з наданих до перевірки

документів. У відмові слід вказати конкретні обставини, які не дозволили аудиторській фірмі (аудитору) зробити висновок.

9. Викладені вимоги вводяться в дію з 1 березня 1995 року.

<p>АУДИТОРСЬКА ПАЛАТА УКРАЇНИ Сертифікат аудитора Серія А № 001987</p> <p>Громадянину (ці) Ріпці Ірині Юріївні На підставі Закону України "Про аудиторську діяльність" за рішенням Аудиторської Палати України № 15 від 27.05.1998 року.</p> <p>Присвоєна кваліфікація аудитора з правом здійснення аудиту підприємств та господарюючих товариств, за винятком банків</p> <p>Сертифікат чинний до 27.05.98 р Реєстраційний номер № 897</p>	<p>1. Рішенням АПУ від 28 травня 1998р. № 66 термін дії сертифікату продовжено до 28 травня 2003 року</p> <p>Голова комісії Завідуючий секретаріатом</p> <p>М.П. Реєстраційний № _____</p> <p>2.Рішенням АПУ від " __ " ____ 20__р. термін дії сертифікату продовжено до " ____ " _____ 2 ____ р. Голова комісії () Завідуючий секретаріатом () М.П. Реєстраційний № _____</p>
---	--

К О Д Е К С
професійної етики аудиторів України

З М І С Т

Визначення	
Вступ	1 - 6
Інтереси українського суспільства	7 - 9
Мета професії-незалежний аудитор	10
Основні засади етики аудитора	11-12
Посібник із застосуванням кодексу професійної етики	13-15
К О Д Е К С	
Розділ 1. Об'єктивність	1.1-1.3
Розділ 2. Вирішення етичних конфліктів	2.1-2.4
Розділ 3. Професійна компетентність	3.1-3.2
Розділ 4. Конфіденційність	4.1-4.5
Розділ 5. Податкова практика	5.1-5.8
Розділ 6. Закордонна діяльність	6.1-6.3
Розділ 7. Самореклама	7.1-7.2
Розділ 8. Незалежність	8.1-8.13
Розділ 9. Оплата за угодою і комісійні	9.1-9.12
Розділ 10. Несумісна з практикою аудиторів діяльність	10.1-10.3
Розділ 11. Грошові суми клієнтів	11.1-11.2
Розділ 12. Відносини з іншими аудиторами	12.1-12.26
Розділ 13. Реклама й пропозиція послуг	13.1-13.5
Розділ 14. Посібник для прийняття клятви аудитора	

ЛІТЕРАТУРА

Нормативні матеріали

1. Закон України "Про аудиторську діяльність"// Голос України. - 1993. - № 99 (599).
2. Кодекс професійної етики аудиторів України, введені в дію в 1999 р.
3. Міжнародні стандарти обліку та нормативи аудиту. Збірник № 5,6,7 // укл. Н.Є.Приходько, І.І.Тимошенко, В.І.Головко. - К.,1993.
4. Національні нормативи аудиту, введені в дію в 1999 році.
5. Положення про ліцензування аудиту //Бух. Облік та аудит. - 1994. - №4
6. Положення про порядок сертифікації громадян України,що мають намір займатися аудиторською діяльністю // Бух. облік та аудит. - 1994. -№ 1.
7. Статут аудиторської палати України // Бух. Облік та аудит. - 1994.- №2-3.

Основна література

1. Адамс Р. Основы аудита : Пер. с англ./Под ред. Я.В.Соколова - М.:Аудит. СНИТИ,1995. - 294 с.
2. Алборов Р.А. Аудит в организациях промышленности, торговли и АПК. Изд-во "Дело и сервис", М. - 1998 - 463 с.
3. Аренс Е.А.; Лоббек Дж. К. Аудит: Пер. с англ. /Гл. редактор серии проф. - М.:Финансы и статистика,1995 г. 558 с.
4. Аудит: Практическое пособие/А.Кузьминский, Н.Кужельный, Э.Петрик, В.Савченко и др.; Под ред. А.Кузьминского. - К.: УЧЕТИНФОРМ, 1996.-281 с.
- 12.Аудит: Учебник для вузов/ В.М.Подольский, Г.Б.Поляк, А.А.Савин, Л.В.Сотникова; Под ред. проф. - Москва: Аудит, ЮНИТИ, 1997. - 431 с.
- 13.Білуха М.Т. Курс аудиту.Підручник. - Київ: "Вища школа" - "Знання", 1999. - 563 с.
- 14.Білуха М.Т. Теорія фінансово-господарського контролю і аудиту. - Київ,1994. - 236 с.
- 15.Бухгалтерський фінансовий облік,За ред. проф. Ф.Ф.Бутинця. - Житомир: ПП "Рута", 2000. - 594с.
- 16.Бухгалтерський фінансовий облік і звітність в Україні. За ред. С.Ф.Голова.-Дніпропетровськ: ТОВ "Баланс-Клуб", 2000.-766 с.

17. Глух В.М. Методичні принципи проведення ревізій та перспектива їх інтеграції з чинними міжнародними і національними нормативами аудиту //Збірник наукових праць,ТАНГ. -Тернопіль,1996.
18. Глух В.М. Національні нормативи аудиту України:проблеми та перспективи їх застосування в теорії і практиці аудиту// Збірник наукових праць,ТАНГ. - Тернопіль,2000.
19. Гуцайлюк З.В.Аудит основного капіталу// Діло. - 1996, с.69-70.
20. Гуцайлюк З.В. Аудит фінансових результатів // Бух.облік та аудит. - 1994.- № 8. - с.13-16.
21. Давидов Г.М.Аудит:Навч.посібник- К.:Т-во "Знання",КОО,2001.-363с.
- 22.Додж Рой.Краткое руководство по стандартам и нормативам аудиту.- М.:Финансы и статистика, ЮНИТИ,1992.-240 с.
- 23.Завгородний В.П.Бухгалтерский учет, контроль и аудит в системе управления предприятием К.:Изд-во "ВАКЛЕР",1997.-976с.
- 24.Зубілевич С.Я.,Голов С.Ф.Основи аудиту. - К.: ділова Україна,1996.- 375с.
- 25.Елисеева И.И.,Терехов А.А. Статистические методы в аудите и статистика",1998.-174с.
- 26.Кулаковська Л.П. Основи аудит: курс лекцій. - ЖіТІ,2000.-595с.
- 27.Макальская М.Л., Пирожкова Н.А. Основы аудита и сервис",2000.-159с.
28. Мних Є.В.,Ференц І.Д.Економічний аналіз.Львів:Вид-во"Армія України",2000.-143с.
29. Рудницький В. Методологія і організація аудиту. - Тернопіль: "Економічна думка",1998.-177с.
- 30.Скобара В.В. Аудит: методология и организация. -М. :Изд-во "Дело и сервис",1998.-576с.
- 31.Смоленюк П.С. Основи аудиту. - Т.: "Збруч",1996.-118с.
- 32.Стуков С.А., Гольшев В.Д. Введение в аудит.-М.: "ТАРВЕР",1992.-128с.
- 33.Терехов А.А. Аудит и статистика",1998.-511с.
- 34.Шеремет А.Д.Суйц В.П. Аудит: Учебное пособие/М,:ИНФРА,1996.- 176с.
- 35 Шеремет А.Д.,Суйц В.П. Аудит: Учебное пособие/М.:ИНФРА-М.,2001.- 350с.
- 36.Шишкин А.К., Микрюков В.А., Дышкант И.Д. Учет, анализ, аудит на предприятии: Учебное пособие для вузов М.:Аудит. ЮНИТИ,1996.-496с.
- 37.Шохин С.О., Воронина Л.И. Бюджетно-финансовый контроль и аудит. - М.: "Финансы и статистика",1997. - 233с.
- 38.Чекин В.Д. Курс лекций по аудиту. - М.: " Финанстатинформ ", 1997. - 189с.
- 39.Журнал "Бухгалтерський облік і аудит ": 1996 рік № 1-12; 1997 рік № 2,3,4,5,7,9,11; 1998 рік № 1,4,8,9,12; 1999 рік № 2,5; 2000 рік №1-12.

